

BÖYÜK ADAM OLMUŞ UŞAQLAR

Əcəmi NAXÇIVANI

HA
HƏDƏF NƏŞRLƏRİ

SSENARİ - ŞƏMİL SADIQ
RƏSSAM - VASİF SƏFTƏROV

Layihə və ideya müəllifi: Şəmil Sadiq
Müəllif: Şəmil Sadiq
Rəssam: Vasif Səftərov
Redaktor: Aygün Bünyadzadə
Məsləhətçi: Vüqar Zifəroğlu
Korrektor: Vüsalə Məmmədova
İç tərtibat: Gülnar İsmaylova

Əziz uşaqlar!

Böyüklər sizə tez-tez "mənim balam böyük adam olacaq" - deyirlər.
Bu sizin sabahınıza olan inamdan irəli gəlir.
Bu gün hamımız böyük kəşflər, icadlar etmiş, insanlığa yol göstərmiş,
xeyir işlər sahibi olmuş şəxsləri tanıyır və sevirik.

Bəzən də onlar kimi olmağın bir möcüzə olduğuna inanırıq.
"Böyük adam olmuş uşaqlar" kitab setində millətimizin alim, filosof,
hökmdar kimi şəxsiyyətləri öz həyat yollarını sizə danışacaqlar.

Və siz görəcəksiniz ki, böyük işlər görmüş şəxsiyyətlər də
bir zamanlar sizin kimi uşaq olublar.

Sən niyə böyük adam olmayasan ki?...

Böyük adam olmağın yeganə yolu çalışmaq və
içindəki enerjiyə güvənməkdir.

Əslində, sən bir qiymətli daşsan, əgər bunu görmək istəyirsənsə,
qurduğun xəyalların böyüklüyünə bir bax...

Məgər sən heç düşünmədin ki, uça bilsəydin, nə gözəl olardı?..

Məgər sən düşünmədin ki, Ayın yanına gedə bilsəydin, nə əla olardı?..

Məgər sən istəmirsən ki, sənin sehirli çubuğun olsun?...

Əlbəttə, düşündün, bunu düşünə bilən hər kəs
böyük adam ola bilər...

Ona görə də düşündüklərini, qurduğun xəyalları gerçəkləşdirmək üçün,
sadəcə, çalışmaq və oxumaq lazımdır...

Mən də bir zamanlar düşündürdüm ki, görəsən, kitab yaza bilərəmmi?

Çalışdım və bunu bacardım.

Sən də böyük adam olsan, uşaqlar da bir gün
sənin haqqında yazılan kitabları oxuyacaq...

Sizi çox sevən dostunuz **Şəmil Sadiq**...

Salam, balaca dost!

Bu mənəm - Əcəmi Naxçıvani!

Mənim həyat hekayəmi öyrənməyə nə deyirsən?

Elə isə - başlayaq!

1120-ci ildə, Naxçıvanda anadan olmuşam. Azərbaycan türküyəm. Balaca uşaq idim, amma yaşıdla rımıla çox oynamır, vaxtımı palçıqdan evlər, saraylar, körpülər və s. tikililər düzəltməklə keçirirdim. Xeyallarımnda isə böyük saraylar, uca evlər tikirdim.

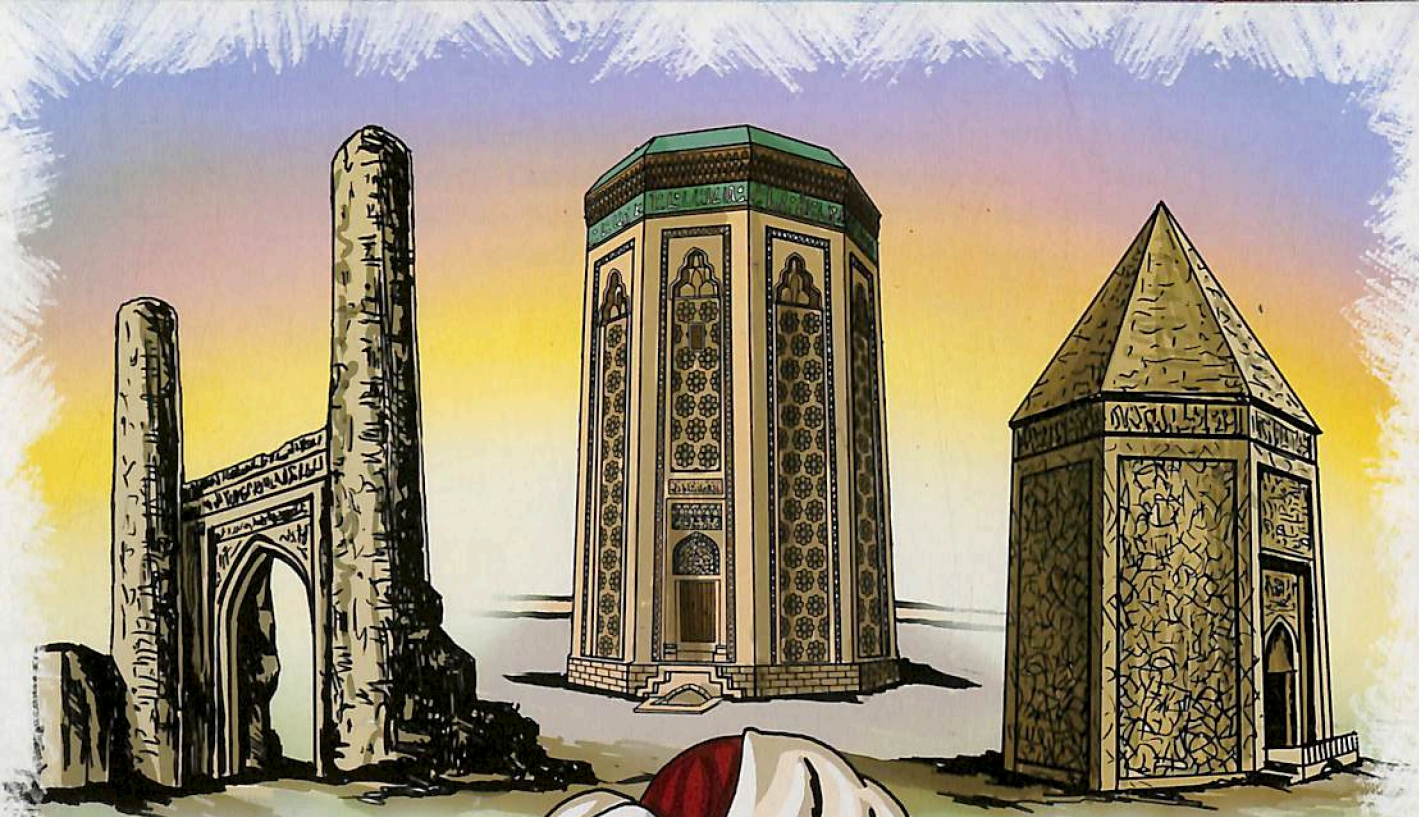
Bir az böyüdükdən sonra, bu işi dərinəndən öyrənmək üçün Naxçıvanda bir neçə sənətkar ustanın yanına getdim. Bu ustaların yanında şagird kimi çalışır və sənətin sirlərini öyrənirdim..

Bir gün, həmin sənətkarlardan biri ilə mənim aramda belə bir söhbət oldu.
Müəllifi olduğum tikiliyə diqqətlə baxan usta,
əlını çiyinə qoydu, gözlərimin içinə baxıb,
sakit və inamlı səsle dedi:
-Oğlum, sən artıq bir usta kimi yetişmişən. Öyrənəcəyin
heç bir şey qalmayıb. Bundan sonra, sərbəst
usta kimi çalışa bilərsən.

O gündən etibarən mən işə başladım. Əldə etdiyim biliklər işimdə mənə çox lazım
oldu. Onların sayəsində
16 yaşıma tamam olanda sərbəst olaraq əsrarəngiz evlər,
saraylar tikə bilirdim.

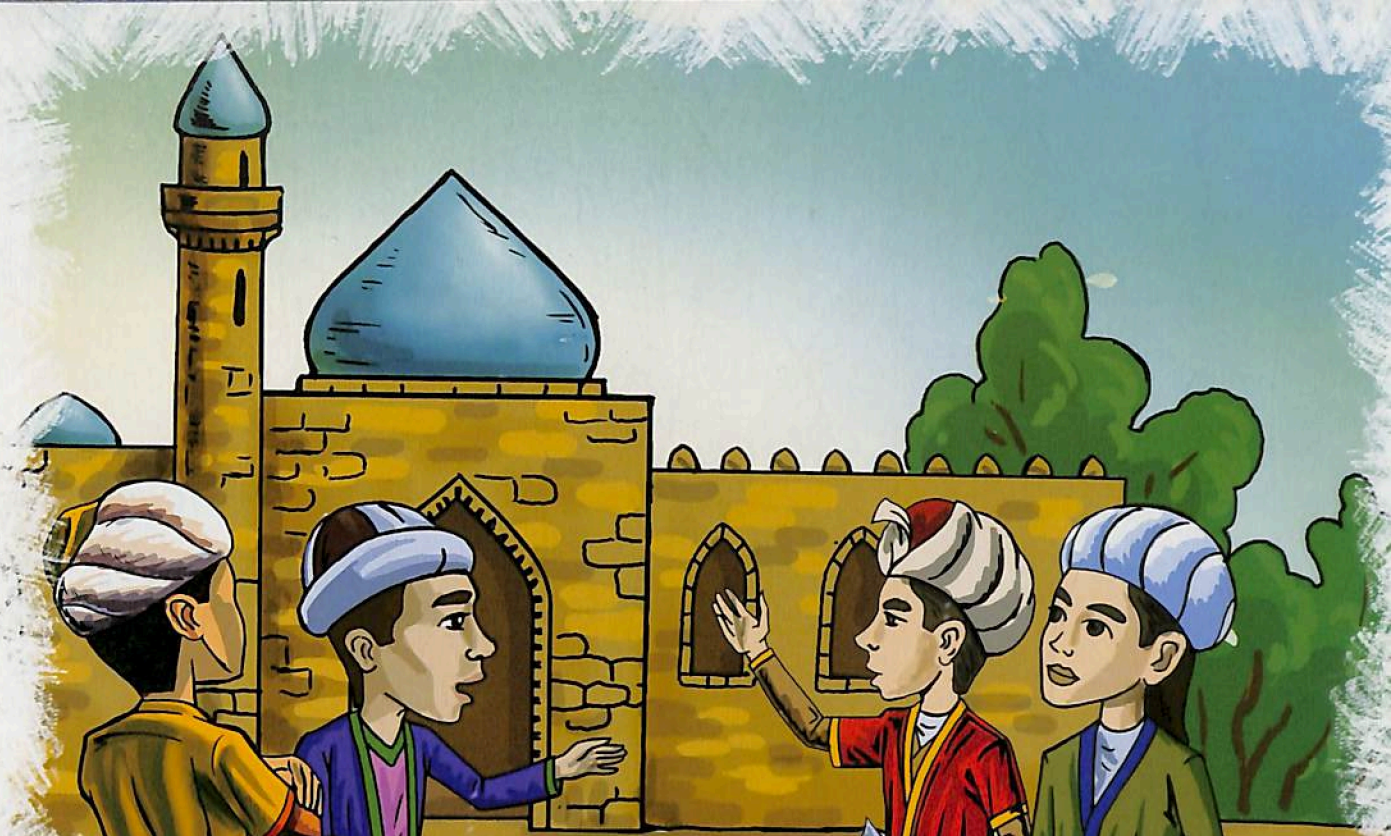

1136-cı ildə yaşadığım şəhər Eldənizlər dövlətinin paytaxtı oldu. Bununla əlaqədar, şəhər başçısı mənə tapşırıq verdi:

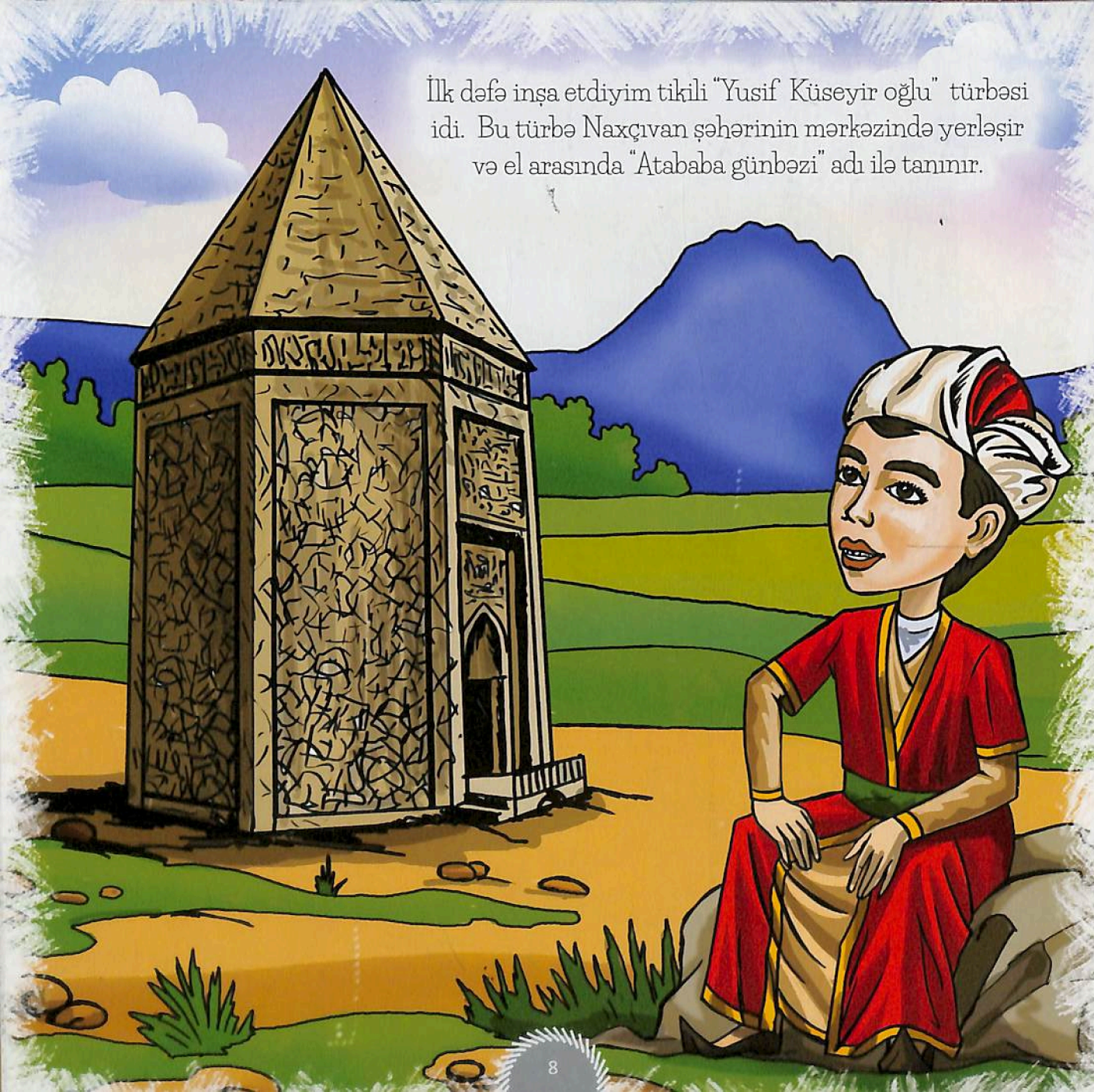

- Usta, bu gündən başlayaraq, şəhərdə abadlıq işləri görülməli, yeni möhtəşəm tikililər, saraylar inşa edilməlidir! Bir sözlə, paytaxt şəhər adına layiq olmalıyıq! Mən tərəfdən nə lazım olsa, söyləyərsən! Yetər ki, tikinti işlərinə özün nəzarət et!

İşə başladım, nə başladım. Memarlıq sahəsində xeyli iş gördüm. Tikdiyimiz saraylar və digər tikintilərlə şəhəri xeyli gözəlləşdirdik. Bu gün mən "Naxçıvan memarlıq məktəbinin" banisi kimi tanınıram. O vaxtlar isə mənə "şeyxül-mühəndis", yəni, "mühəndislərin başçısı" deyirdilər. Mühəndislər yeni bir tikintiyə başlamaq istəyəndə mütləq mənimlə məsləhətləşir və fikrimi öyrənirdilər.

İlk dəfə inşa etdiyim tikili "Yusif Küseyir oğlu" türbəsi idi. Bu türbə Naxçıvan şəhərinin mərkəzində yerləşir və el arasında "Atababa günbəzi" adı ilə tanınır.

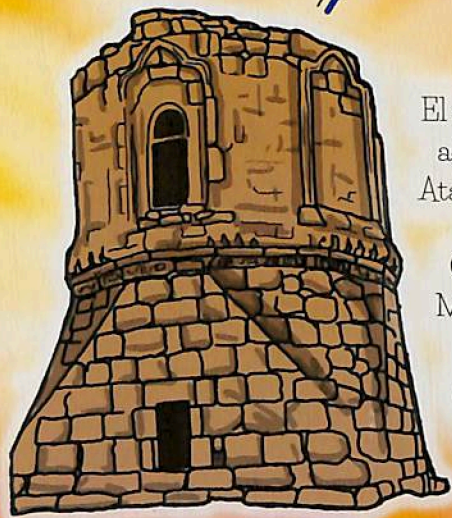
Giriş qapısından soldaki kitabədə isə öz adımlı yazmışam - biz memarlar adımızın tarixə düşməsi üçün adətən, belə edirik. Əgər bir gün oranı ziyarət etsən, türbədə bu yazını oxuya bilərsən: "Bənnə Əcəmi Əbubəkr oğlu Naxçıvanininin əməli".

Günlərin bir günü Atabəy Şəmsəddin Eldəniz məni yanına dəvət etdi.
- Usta, istəyirəm möhtəşəm bir türbə inşa edəsən! Bu türbə mənim xanımın -
Möminə Xatunun şərəfinə olacaq. Bu, bütün Şərqi dünyasında
fərqlənə biləcək bir türbə olmalıdır.
Bacarasan?
- Əlbəttə, bacararam! Əlimdən gələni edəcəyəm!
Şagirlərimlə birgə işə başladım.

Türbənin tikintisi 10 ildən artıq davam etdi.
1186-cı ildə türbə hazır oldu. Onu da mütləq qeyd edirəm
ki, Naxçıvanın qərbi hissəsində tikdiyim
Möminə Xatun türbəsi bu gün də təkcə Azərbaycanda
deyil, bütün Şərqi dünyasında gözəl və incə
üslubla tikilmiş türbələrəndən sayılır.

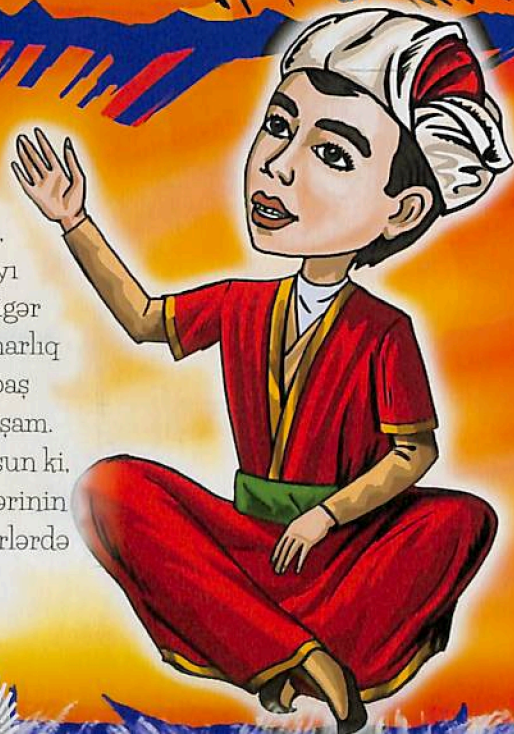

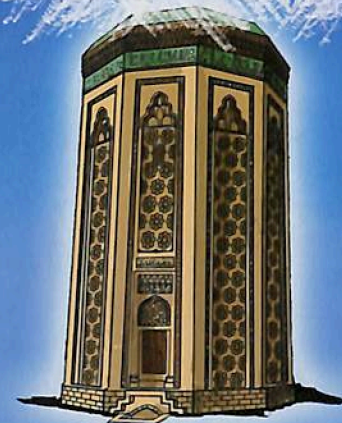
El arasında "Atabey günbəzi"
adı ilə tanınan bu türbəni
Atabey Şəmsəddin Eldənizin
xanımı, Məhəmməd
Cahan Pəhləvanın anası
Möminə Xatunun şərəfinə
ucaltmışam. Naxçıvan
şəhərində Qoşaminarə.

Cümə məscidi,
Eldənizlər sarayı
(Dərülmülk) və digər
bir neçə gözəl memarlıq
abidələrinin də baş
memarı mən olmuşam.
Ancaq əfussuslar olsun ki,
bu memarlıq abidələrinin
bəziləri sonrakı dövrlərdə
dağıdılmışdır.

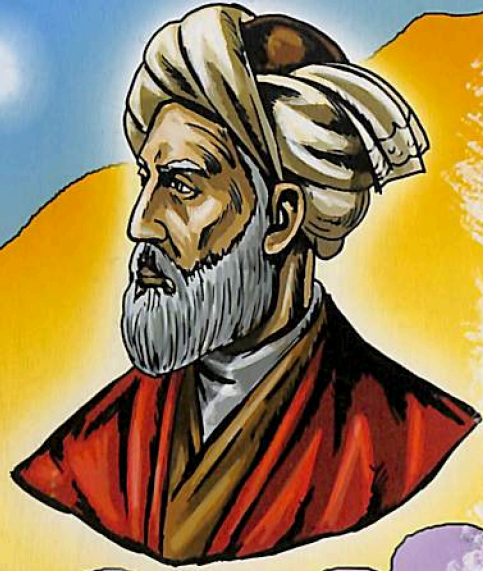
Marağadakı Göy günbəz (1196),
Naxçıvan yaxınlığındakı Gülüstən
türbəsi (13-cü əsr), Qarabağlar
türbəsi (13-14 əsrlər), Bərdə və
Səlmə türbələri (14-cü əsr).

Ordubad rayonu ərazisindəki
Xaraba-Gilan türbəsi də
mənə əsasını qoyduğum
"Memarlıq məktəbi"nin
yeniliklərindən bəhrələnməklə
inşa edilmişdir.

Diqqətlə baxdıqda, məşhur türk memarı Memar Sinanın
(16-cı əsr) İstanbulda tikdiyi türbələr də mənim
ənənələrimin izlərini görmək olur.

1926-cı ildə, Gəncədə Nizami Gəncəvinin
məzarı üzərində türbə inşa edilərkən də
mənim memarlıq ənənələrimdən istifadə
edilib. Əgər bir gün Nizami Gəncəvinin
türbəsinə ziyarət etsən və bu abidəyə
diqqətlə baxsan, özün mütləq
bunun şahidi olacaqsan.

Bizim Bakı metrosu çox gözəldir. Orda, mənim adımlı daşıyan, "Memar Əcəmi" stansiyası var. Sən heç Bakı metropoliteninin mənim adımlı daşıyan həmin o stansiyasında olmusan? Əgər olmamırsansa, mütləq valideynlərinlə ora get. Həmin metro stansiyasında yaradıcılığım barədə müəyyən məlumatlara rast gələ bilərsən.

Həyatımı istədiyim kimi yaşadım. Uşaqlıq arzularımı həyata keçirdim - möhtəşəm tikililərin müəllifi oldum. Eyni zamanda, Vətənimin gözəlləşməsində də mühüm rol oynadım - tikdiyim möhtəşəm saraylar, türbə və evlər ona bir başqa gözəllik verirdi. Yaradıcılığım barədə müəyyən məlumatlara rast gələ bilərsən.

Bu gün isə estafeti sizə - sabahın memarlarına vermişəm.
Qurun, tikin və bütün dünyanı möhtəşəm tikililərinizlə
heyrləndirməyə davam edin!

Beləliklə, əziz dost, indi sənə mənim barəmdə kifayət qədər məlumatın var. Elə ona görə də səndən iki xahişim olacaq: Birincisi, bu kitabdan mənim barəmdə oxuduqlarını dostlarına və yaxınlarına da danışmağını istəyirəm.

İkincisi isə, həyatda kim olacağını, Vətənin üçün, ailən üçün, hansı işləri görəcəyin barədə yaxşı-yaxşı düşünməyini və ayırdığım bu yerə yazmağını sənə təklif edirəm.

İndi isə, sənə bir xəyal quraq. Əgər sən keçmişə geri dönmək imkanın olsaydı, Əcəmi Naxçıvaniyə nə deyərdin? Və ondan nə xəbər alardın?

Əgər Əcəmi Naxçıvani sənə məktub yazmış olsaydı, sənə, nə yazardı?
Aşağıda, boş buraxılmış sətirlərə onun əvəzinə, özünə bir məktub yazmağa cəhd et.

İndi isə səninlə maraqlı bir oyun oynayaq. Aşağıdakı cümlələrdə boş buraxılan yerlərə uyğun sözləri yazmaqla onları tamamla.

1. 1136-cı ildə yaşadığım şəhər nin paytaxtı oldu.
2. Bu gün mən Naxçıvanda nin banisi kimi tanınıram.
3. 1186-cı ildə türbəsi hazır oldu.
4. Nizaminin türbəsi də mənim özülü üzərində qaldırılıb.
5. Bakı metrosunda mənim adımlı daşıyan, stansiyası var.
6. Türk memarı Sinanın (16-cı əsr) da tikdiyi türbələrdə mənim ənənələrimin izlərini görmək olur.
7. türklərindənəm.
8. Sənətkarların yanında şagird kimi çalışır və öyrənirdim.

İndi isə, oxuduqlarınla bağlı suallara cavab verməyə cəhd göstər!

Bu, səndə mütləq alınacaq!

1. Naxçıvan nə zamandan Eldənizlər dövlətinin paytaxtı oldu?
2. Əcəmi Naxçıvani nə zaman və harada anadan olub?
3. Naxçıvanda memarlıq məktəbinin banisi kimdir?
4. Möminə Xatun türbəsi harada tikilmişdi?
5. Əcəmi Əbu Bəkir oğlu nə vaxtda usta kimi çalışmağa başladı?
6. Naxçıvanda ilk dəfə hansı türbə idi?
7. Kiçik yaşlarımda və keçirirdim?
8. Memarlar, adlarını üçün nə edirdilər?

Əziz ailəm və müəllimim!

Biz uşaqlar çoxbilmiş oluruq...
Siz elə bilirsiniz ki, biz uşağıq və dünyadan xəbərimiz yoxdur?!
Amma elə deyil, biz lap balacalıqdan sizlərə baxır,
sizlərin əməlləri ilə böyüyürük!
Sizin həyatınız bizi formalaşdırır...

Onun üçün də rəhif edirik, bizi saxta dünyadan qoruyun!
Bize sevməyi, ədaləti, insanlığı, özgüvəni öyrədin...
Bəli, biz uşağıq, amma istəyirik ki, "Onsuz da uşağıdır, başa düşməz" -
deyib keçməyəsini!

Həm də istəyirik ki, siz bizimlə böyüklərlə danışdığınız kimi
danışasınız.

Çünki belə olanda biz də özümü böyük hiss edirik!
Axı biz də ölkəmizi və dünyamızı gözəlləşdirəcək
böyük adamlar olmaq istəyirik!
Sadəcə, siz bizə güvənin!

Adım və soyadım: _____

İmzam: _____

Kitabların onlayn satış ünvanı
www.kitabevim.az
Müəlliflərin ən rahat ünvanı!

1.50

